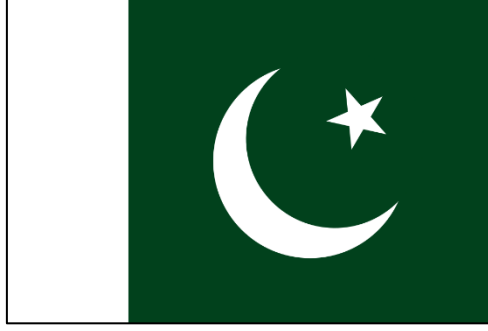

PAKİSTAN ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM	4
3. DIŞ TİCARET	6
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	11
EKLER:	14

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Pakistan İslam Cumhuriyeti
Nüfus	240,5 milyon
Dil	Urduca, İngilizce
Yüzölçümü	881.913 km ²
Başkent	İslamabad
Başlıca Şehirleri	Karaçi, Lahor, Faisalabad
Yönetim Şekli	Federal Parlamenter Anayasal Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Asif Ali Zerdari
Para Birimi	Pakistan Rupisi (PKR)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: Birleşmiş Milletler (BM), İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), Asya Kalkınma Bankası (ADB), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Gelişen Sekiz Ülke Teşkilatı (D-8), İngiliz Uluslar Topluluğu, Güney Asya Bölgesel İşbirliği Teşkilatı (SAARC), Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (UAEA), Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Şanghay İşbirliği Örgütü / Gözlemci Üye (ŞİÖ), Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği / Diyalog Ortağı (ASEAN), Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'nün (ICAO).

Coğrafi Konum

Pakistan Güney Asya'da yer almakta olup, doğusunda Hindistan, güneyinde Hint Okyanusu, güneybatısında İran, batı ve kuzeyinde Afganistan ile çevrilidir. Güneyinde yarı tropikal bir iklime sahip olan Pakistan'ın iç kesimlerinde ve yüksek kesimlerinde karasal iklim hâkimdir. Pakistan'ın başkenti İslamabad'dır. Başlıca şehirleri; Karaçi, Faysalabad, Hiderabad, Gujranvala, Lahor ve Peşaver'dır.

Siyasi ve İdari Yapı

Pakistan, 1947 yılında bağımsızlığına kavuşarak İngiliz Hindistan'ından (British India) ayrı bir devlet haline gelmiştir. 1972 yılına kadar Batı Pakistan ve Doğu Pakistan (bugünkü Bangladeş) olmak üzere aralarında 1.700 km mesafe olan iki bölümden oluşan bir ülke olan Pakistan, Bangladeş'in bu tarihte bağımsızlığını ilan etmesiyle bugünkü sınırlarına kavuşmuştur.

Nüfus ve İstihdam

Pakistan dünyanın en kalabalık ülkeleri arasında dokuzuncu sırada yer almaktadır. IMF tahminlerine göre Pakistan'ın nüfusu 2025 yılında 240,49 milyona ulaşmıştır. Ülkenin nüfus artış hızı aile planlama programlarının da katkısıyla 1980'lerin başında %3'ten 2006 yılında %2'ye düşürülmüştür. Bununla beraber ülkede son nüfus sayımı 1988 yılında yapıldığı için nüfus ile ilgili rakamların kesinliği şüphelidir.

Pakistan'da çalışabilir işgücü nüfusun %28'ini oluşturmaktadır. Nüfusun %50'si tarımda, %18'i imalat sektöründe çalışmakta ve %17'si de ticaretle uğraşmaktadır. İşsizlik oranı kentlerde %9, kırsal alanlarda %6 civarındadır.

Doğal Kaynaklar

Sindh bölgesinde hidrokarbon rezervleri geniş bir alana yayılmıştır. Belucistan'da doğal gaz rezervleri bulunmaktadır. Bununla beraber bölgede merkezi hükümetin kontrolü zayıftır ve yerel aşiret liderleri çıkarılan doğal gazdan daha fazla hak talep etmektedirler. Bölgede ruhsat sahibi olan bazı yabancı sermayeli şirketler Marri ve Bugti gibi aşiretlerin engellemeleri yüzünden olağanüstü hal ilan etmek zorunda kalmıştır. Belucistan'daki gaz taşıyan boru hatlarında, ülkenin diğer kesimlerinde de yapılan enerji kesintileri yüzünden sıklıkla arızalar meydana gelmektedir. Ülkede doğalgaz dışında az miktarda petrol, düşük kalitede kömür, demir, bakır, tuz ve kireçtaşı rezervleri mevcuttur.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*	2030*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	336,56	371,41	410,5	-	-	-	-	-
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	-0,2	2,5	2,7	3,6	4,1	4,5	4,5	4,5
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	1 454	1 574	1 707	-	-	-	-	-
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	29,2	23,4	4,5	6,0	6,5	6,5	6,5	6,5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-1,0	-0,6	0,5	-0,4	-0,5	-0,8	-0,9	-1,1
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	8,5	8,3	8,0	7,5	6,8	6,0	5,0	5,0
Nüfus (milyon)	231,45	235,95	240,49	245,12	249,83	254,64	259,54	264,53
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	78,5	70,4	71,6	71,3	69,2	66,2	63,1	60,2

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: IMF

Pakistan'ın ekonomik gelişiminde tarım sektörünün büyük payı vardır. Ülkede gayri safi yurt içi hasılanın yaklaşık %21'ini tarım sektörü oluşturmaktadır. Başlıca tarım ürünleri; pamuk, buğday, pirinç, şeker kamışı ve mısırdır.

Pakistan'ın endüstriyel büyümesinde tekstil sektörü ağırlıklı rolü üstlenmektedir. Pek çok tüketim malı açısından kendi kendine yeterli olan Pakistan'da pamuk ve yün dokumacılığı, hazır giyim sanayi, deri ve deri mamulleri, çimento, sağlık ürünleri ve şeker, meşrubat gibi işlem görmüş gıda maddeleri Pakistan'ın temel endüstri malları arasında yer almaktadır. Ayrıca kimyasal madde üretimi de ülkede önemli bir gelişme göstermiştir.

Pakistan ekonomisinin büyüme performansına dönemler itibariyle bakıldığında, 1980'ler boyunca yıllık ortalama %6 olan oranın 90'ların ilk yarısında %5, ikinci yarısında ise %4 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Ekonominin ve ihracatın sadece pamuk-tekstil ve buğday üçlüsü olarak son derece dar bir tabana sıkışmış olması, ülke ekonomisini doğal olarak dış şoklara ve dalgalanmaların etkilerine açık ve "kırılgan" bir hale getirmektedir. Kamu açıkları ve dış açıklar gibi makroekonomik dengesizlikler de istikrarlı ve yüksek büyüme oranlarının önündeki en ciddi engeller olarak durmaktadır.

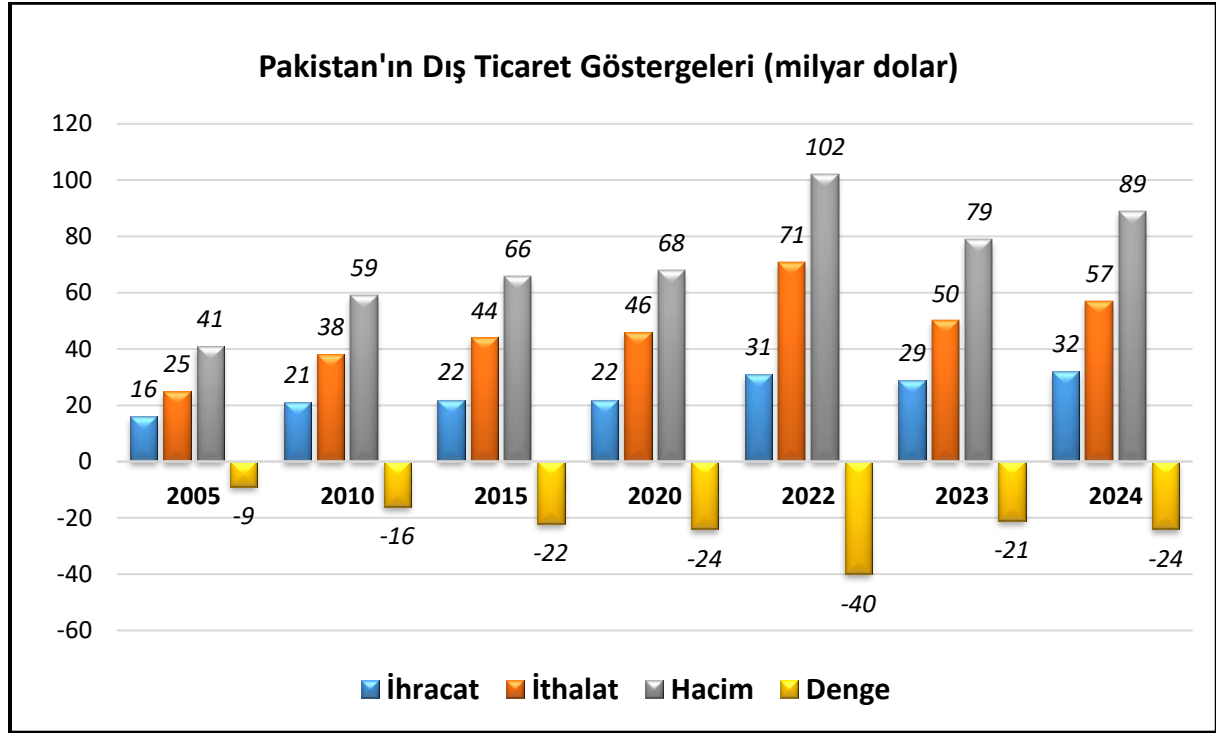
İmalat sanayi ise, 11 Eylül 2001 saldırısından sonra geniş çaplı bir bunalıma girmekle birlikte, hemen ertesinde lağvedilen Amerikan yaptırımları ve sektöre açılan yeni krediler sayesinde toparlanma yoluna girmiştir. Bu alandaki en büyük sorun, Hindistan ile girilen siyasi ve askeri gerginlik olmaktadır. Gerginlik, bu bölgede (Afganistan ve terör eylemleri sorunlarının ön plana çıkması nedeniyle) ikinci plana düşmüş gibi görünmesine karşın, sürekli bir "potansiyel rahatsızlık kaynağı" olarak ortada durmakta ve ekonomik performansın üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır.

Pakistan'ın kalkınma programlarının uygulanmasında, uluslararası finans kuruluşları önemli rol oynamaktadır. IMF ile çeşitli anlaşmalar ve stand-by düzenlemeleri yapılmaktadır.

IMF'in Pakistan'a sağladığı stand-by kredileri, likidite sıkışıklığına önemli bir rahatlama getirmiştir. Bu kredilerin Pakistan ekonomisine sağladığı diğer önemli dolaylı katkı ise, Dünya Bankası, Asya Kalkınma Bankası gibi uluslararası finansal kuruluşlar ile diğer uluslararası ve ulusal kredi kuruluşlarının ve uluslararası yatırımcıların Pakistan'ın mali güvenilirliği konusundaki tereddütlerini bir ölçüde gidermiş olmasıdır. Bu çerçevede, söz konusu uluslararası finans kuruluşları Pakistan'a yönelik kredi hatlarını hayata geçirmeye başlamışlardır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

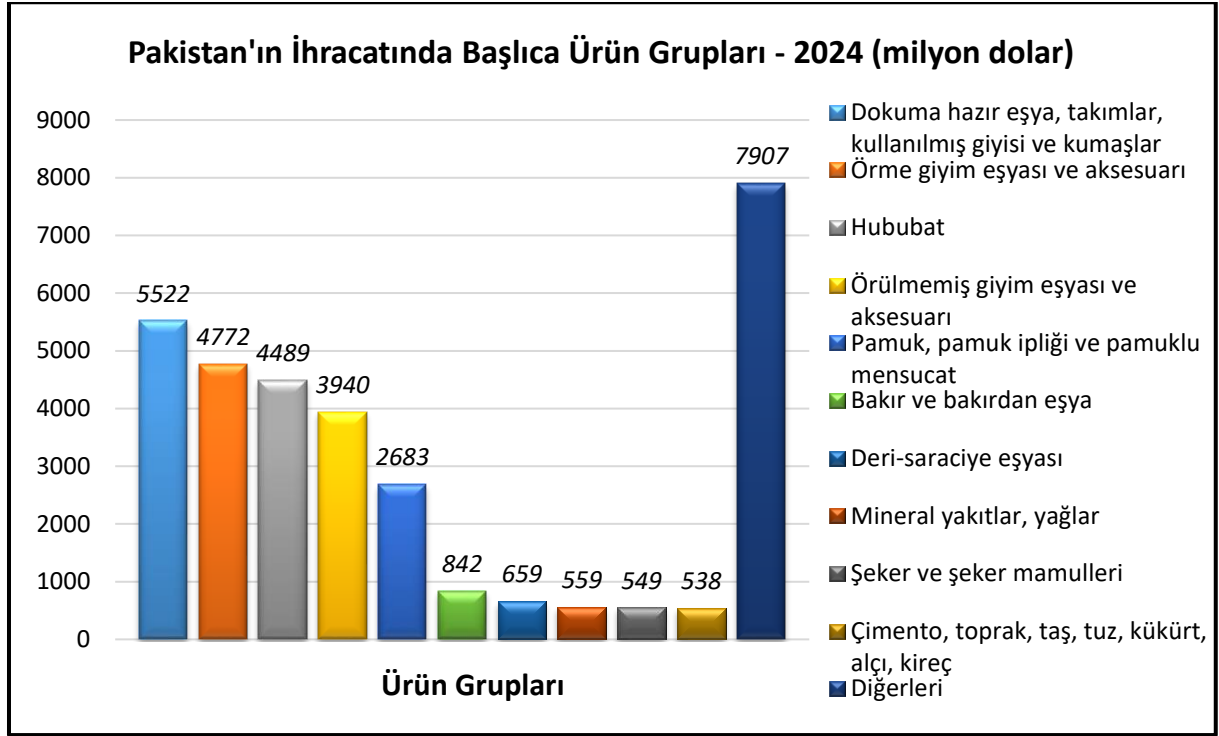

Kaynak: Trademap

2001 yılından beri dünya ticaretindeki genişlemelere paralel olarak Pakistan'ın hem ihracatı hem de ithalatı sürekli artış göstermiştir. Bunun sonucunda 2001 yılında 9,1 milyar dolar olan ihracatı 2024 yılında 32,5 milyar dolara, 9,7 milyar dolar olan ithalatı da 56,5 milyar dolara yükselmiştir. Pakistan dış ticaret dengesi sürekli olarak açık veren ülkelerden biridir. 2024 yılında dış ticaret açığı 24,1 milyar dolara ulaşmıştır.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

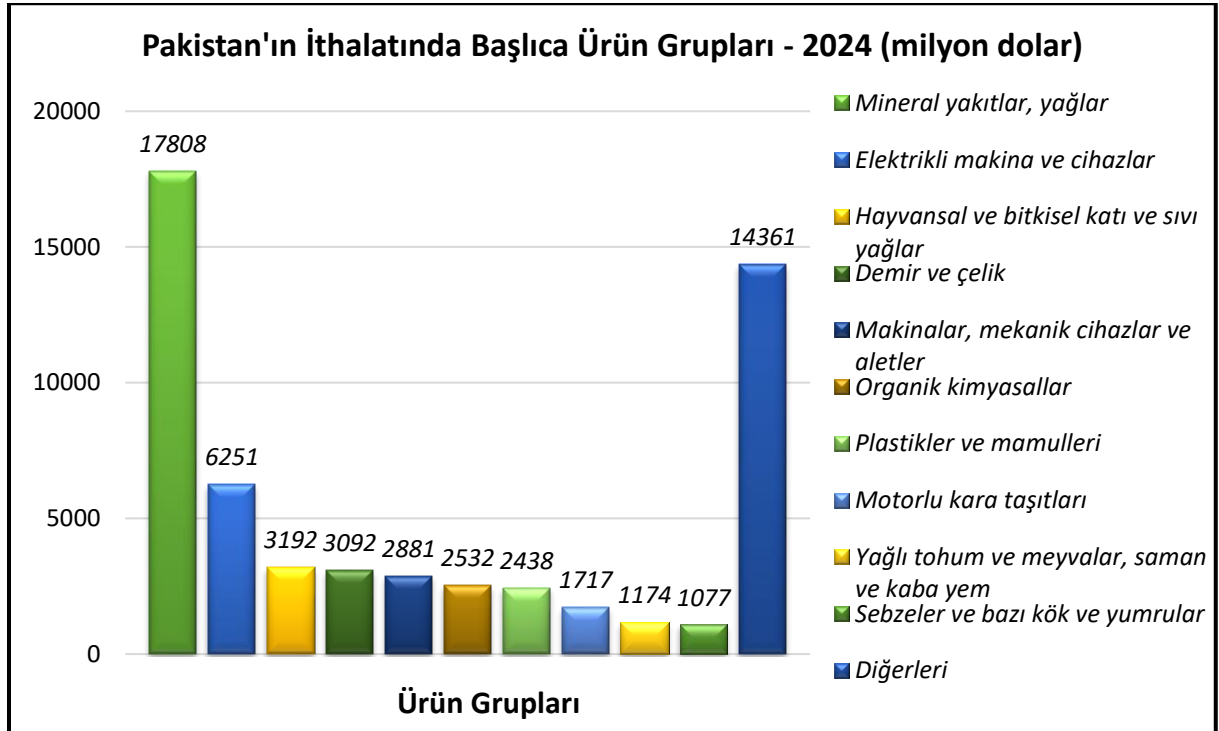
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

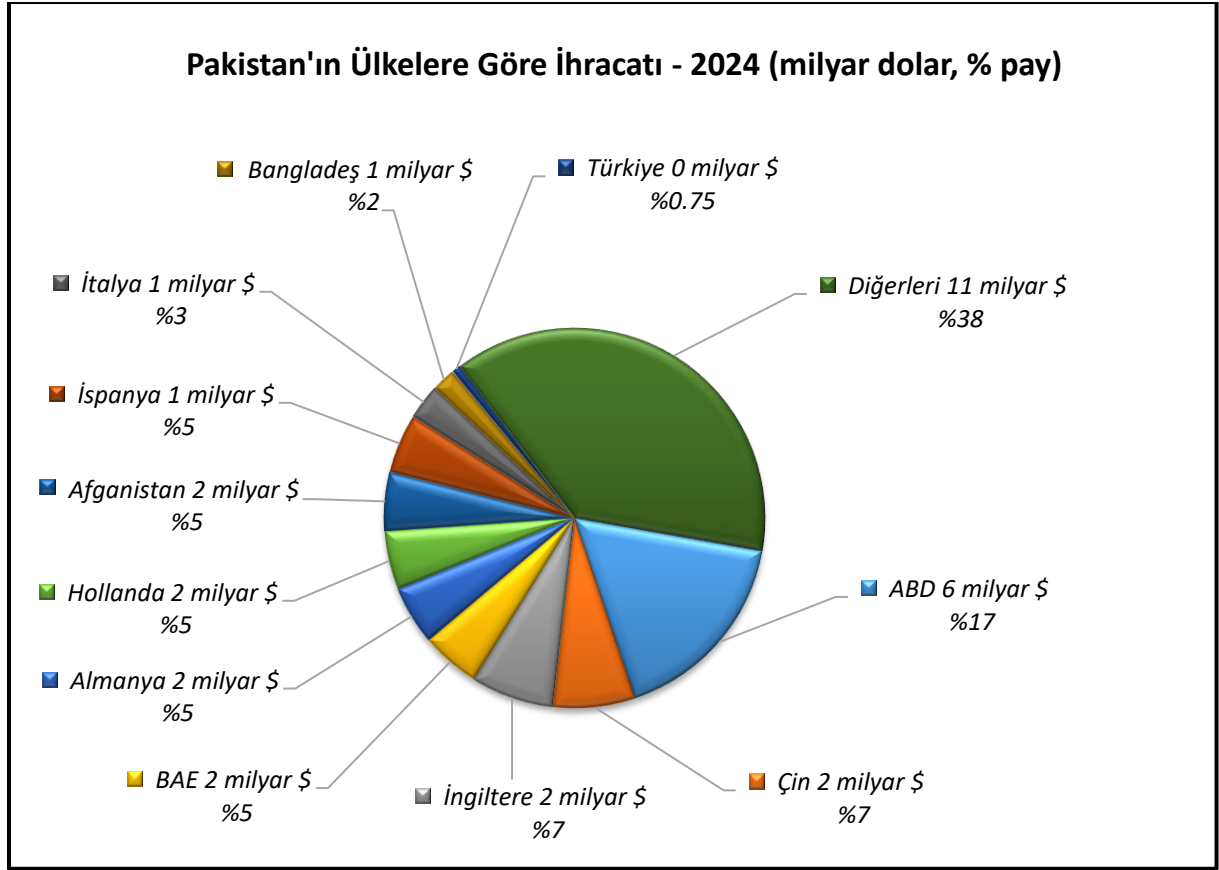

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

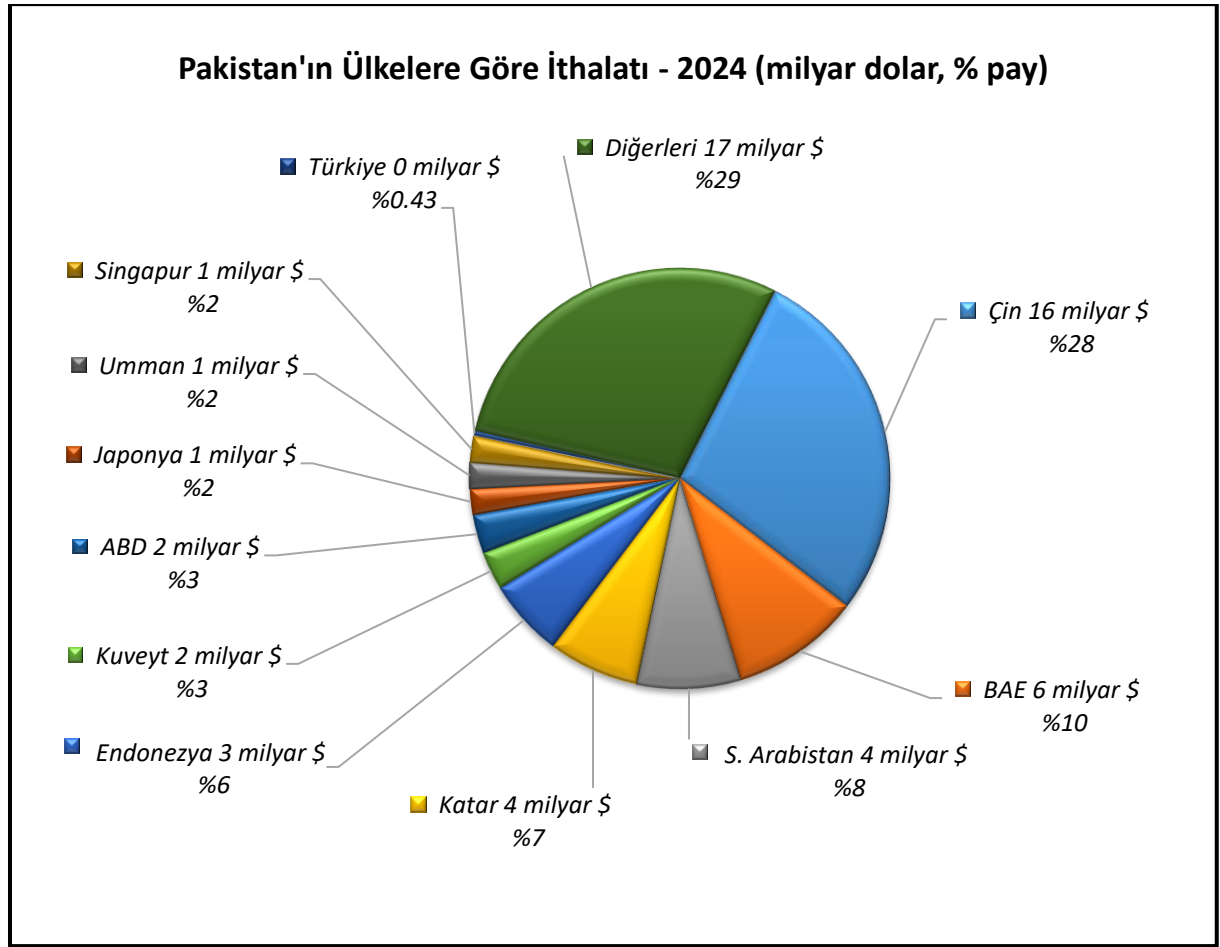
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Pakistan yabancı yatırımlar konusunda liberal bir politika izlemeye devam etmektedir. Bu durumun sebepleri IMF gibi uluslararası örgütlerin etkisi ve politik istikrarsızlık ve yüksek terörist saldırı riski yüzünden yatırımcıların tedirgin olmasıdır. Ülkede yatırım konusunda az sayıda sınırlama mevcutken pek çok sektör için cömert teşvikler sağlanmaktadır. Ülkede önemli özelleştirmelerin hızla yapılmaması ve güvenlik konusundaki problemler yabancı yatırımların önündeki en büyük engeldir.

Çin Pakistan'daki en önemli yatırımcılardan biri olmaya devam etmektedir. Çin'in yatırımlarının çoğunluğu altyapı projelerine yöneliktir. Batılı yatırımcılar gibi Çin'de güvenlik konusu ile ilgilidir. Ortadoğu ülkeleri de özelleştirme projeleri devam ettiği sürece önemli yatırımcılardan olmaya devam edecektir. Çok sayıda nakit zengini körfez kökenli firma ülkede büyük yatırım projeleri ile ilgilidir.

Hükümet yeni Gwadar limanında bir endüstri bölgesi kurmayı planlamaktadır. Bu bölge yeni bir havalimanı ve karayolu bağlantıları ile Orta Asya ve Çin'e yönelik olacaktır.

Enerji sektörü özellikle Pakistan'ın kronik enerji darboğazı yüzünden yabancı yatırımcılar için gelecek vadeden bir alandır. Pakistan'ı İran ve Hindistan'a bağlayacak boru hattı projesi Hindistan'ın Pakistan güvenlik durumu hakkındaki endişelerinden dolayı askıya alınmıştır. Ancak hattın İran - Pakistan arasındaki kısmı için görüşmeler ilerlemektedir.

Doğrudan Yatırım Akışı ve Stoku

	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	2 048	2 600	1 870	2 180	1 805	2 189	2 048
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH'ye oranı (%)	0,61	0,70	0,50	0,50	0,40	0,40	0,40
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	27 169	29 770	31 640	33 820	35 625	37 814	39 862
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-32,00	-180,00	-122,00	-69,00	-107,00	-85,00	-118,00
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	2 852	3 033	3 155	3 224	3 331	3 416	3 534

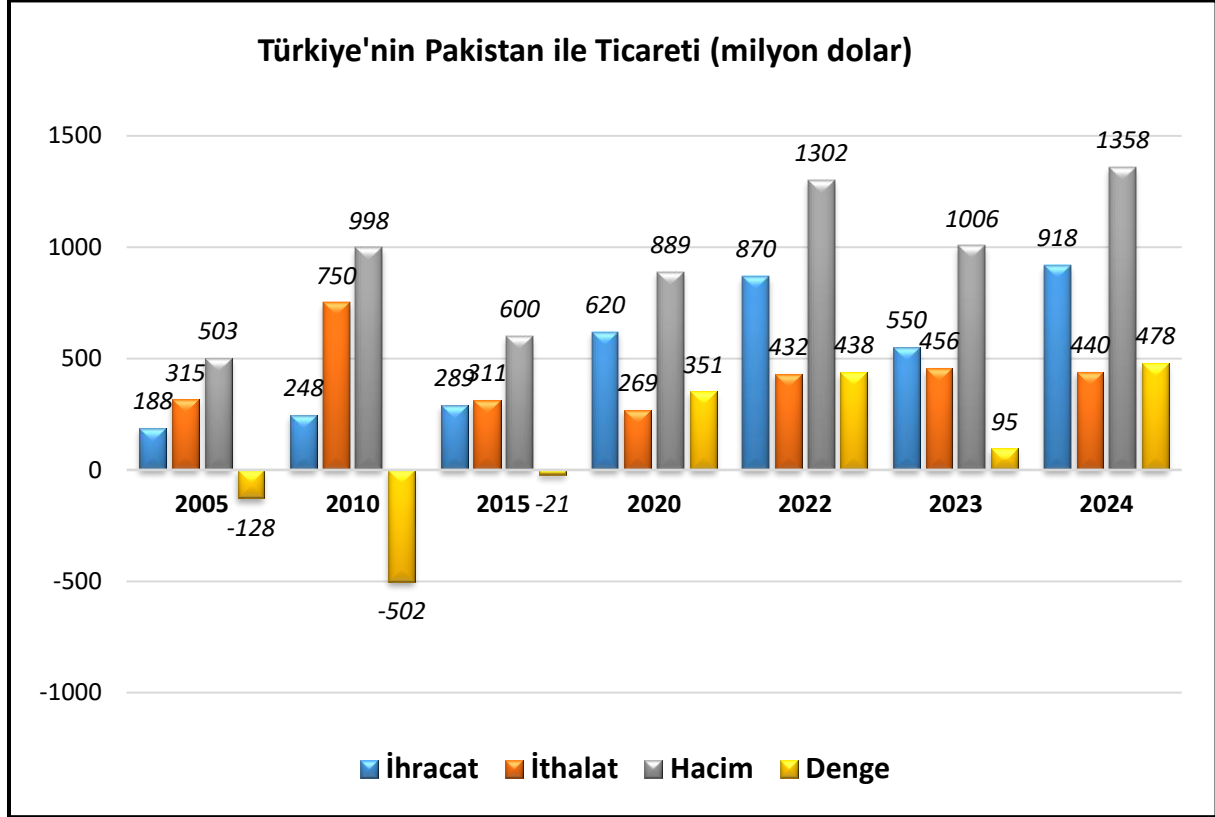
(*) Tahmini Veriler

Kaynak: EIU

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye - Pakistan Dış Ticareti

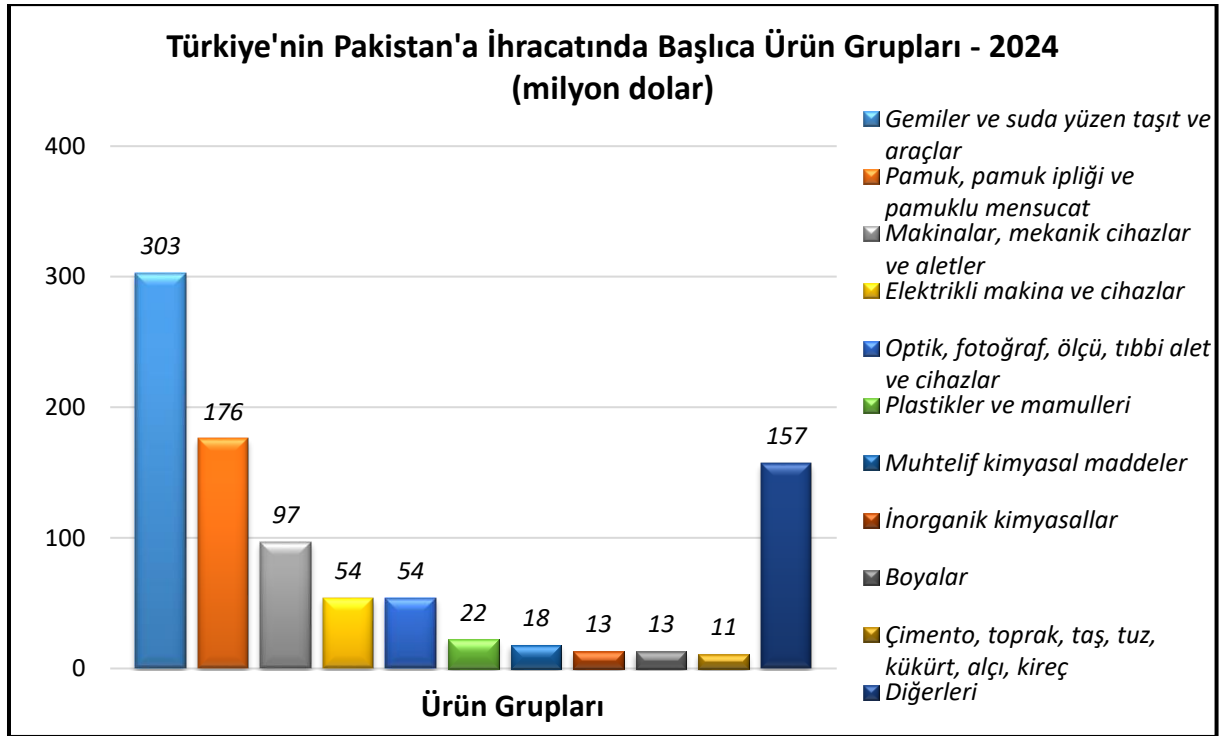

Kaynak: Trademap

İki ülke arasında ticaret hacmi 2024 yılında yaklaşık 1,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2000 yılına kadar zaman zaman lehimize seyreden ikili ticaret, bu yıldan itibaren aleyhimize dönmüş ve Türkiye, Pakistan ile ticaretle 2016 yılına kadar sürekli dış ticaret açığı vermiştir. Ticaret dengesi 2016 yılından itibaren yeniden değişmiş ve Türkiye Pakistan'la ikili ticaretle fazla vermeye başlamıştır. Türkiye ile Pakistan arasındaki mevcut dış ticaret hacminin iki ülkenin potansiyelinin çok altında olduğu görülmektedir.

Türkiye'nin Pakistan'a en çok ihraç ettiği ürün şunlardır: Pamuk (kardesiz, taranmamış); pamuk ipliği; pusulalar, diğer seyrüsefer alet ve cihazları; pamuk döküntüleri; dokuma ipliklerin, mensucatin yıkanması, temizlenmesi, kurutulması, ütülenmesi, sarılması, katlanması vb. için makineler; telefon cihazları; pamuklu mensucat ve dizel motorlardır.

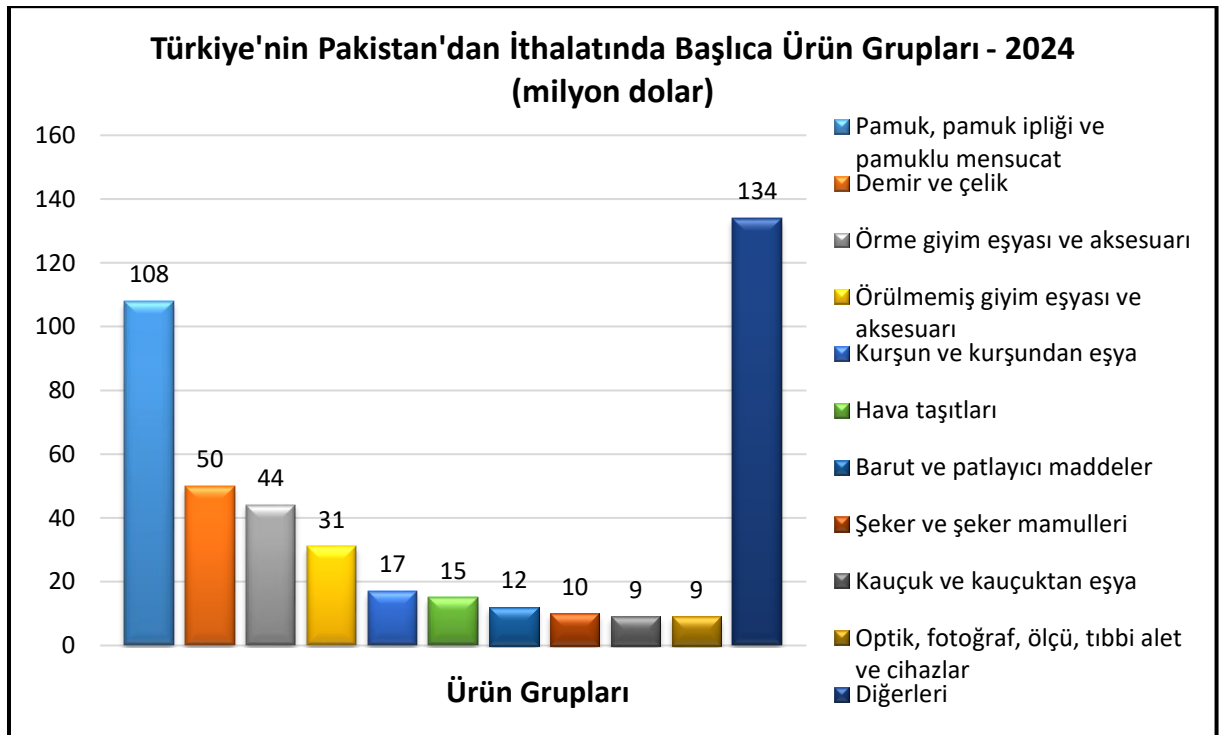
Türkiye'nin Pakistan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Pakistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Pakistan'dan ithalatında başlıca ürünler şunlardır: Pamuklu mensucat; demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller; işlenmemiş kurşun; kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.; kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya-örme ve helikopterler, uçaklar vb. oluşturmaktadır.

Yatırım İlişkileri

Türkiye'de 420 adet Pakistan sermayeli firma bulunmaktadır. Söz konusu firmalar ağırlıklı olarak otomotiv, elektronik, telekomünikasyon, makine, ticaret ve bankacılık sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

Pakistan'daki Türk yatırımları ağırlıklı olarak enerji, finans, altyapı projeleri ve müteahhitlik sektörlerindedir. Zorlu Holding, Ziraat Bankası, Coca-Cola İçecek ve Ülker gibi büyük Türk şirketleri Pakistan'da yatırım yapan Türk şirketleri arasında yer almaktadır. Önümüzdeki dönemde Pakistan'da özellikle enerji ve müteahhitlik sektörlerinde yeni yatırımlara ihtiyaç duyulmakta ve Pakistan makamlarınca Türk yatırımcılara bu alanlara yatırım yapmaları yönünde çağrıda bulunmaktadır.

Zorlu Enerji, 10 yılı aşkın süredir Pakistan'da yenilenebilir enerji alanında çalışmalarını sürdürmektedir ve ülkenin ilk rüzgar türbinlerinin yapımını tamamlamıştır. Santralin kurulu gücü, cari olarak 56,4 MW'dir. Firmanın üretim lisansında, santralin üretim kapasitesini 300 MW'ye kadar yükseltme opsiyonu bulunmaktadır. Pakistan'daki ilk rüzgar enerjisi yatırımı olması itibarıyla büyük yankı uyandıran proje Pakistan'daki politik çevrelerde ve Pakistan halkı tarafında çok olumlu karşılanmıştır.

2008 yılında Coca Cola İçecek A.Ş. Pakistan'da 6 üretim tesisi ile faaliyet gösteren Coca-Cola Beverages Pakistan Ltd.'ye 100 milyon dolarlık yatırım yaparak %50 hissesini devralmıştır.

TUSAŞ'ın (Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.) havacılık ve savunma sanayii alanlarında Pakistan ile çeşitli projeleri bulunmaktadır. Pakistan'ın F-16 uçaklarının modernizasyonu projesi için 2009 yılında açılan uluslararası ihalede, Belçikalı bir firma ile ön elemeye kalmış ve ihaleyi kazanmıştır. Proje, 2010 yılından itibaren 42 adet Pakistan uçağının birer birer Türkiye'ye gelmesiyle hayata geçmiştir.

EKLER:**EK-1: Pakistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%) 2024	Değişim (%) 2023-2024
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		31 175 925	28 950 086	32 460 566	100	12,1
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	4 364 338	3 892 435	4 308 324	13,3	10,7
1006	Pirinç	2 352 983	2 880 907	4 196 342	12,9	45,7
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	3 178 188	2 609 602	3 127 855	9,6	19,9
6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	986 269	791 415	916 566	2,8	15,8
5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibarıyla % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. ı geçenler)	941 738	787 461	830 010	2,6	5,4
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	679 780	709 155	801 760	2,5	13,1
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	963 819	681 937	773 966	2,4	13,5
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	738 412	613 525	727 601	2,2	18,6
5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	915 480	1 037 341	702 076	2,2	-32,3
6115	Külotlu çoraplar,taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik çoraplar (örme)	576 362	536 745	617 625	1,9	15,1
4203	Tabii veya terkip yoluyla elde edilen deri ve köseleden giyim eşyası ve aksesuarı	685 087	595 968	611 026	1,9	2,5
6105	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme)	724 579	562 134	603 341	1,9	7,3
5208	Pamuklu mensucat (ağırlık itibarıyla % 85 veya daha fazla pamuk içerenler)(m2. ağırlığı 200 gr. ı geçmeyenler)	727 380	573 407	561 532	1,7	-2,1
6307	Diğer hazır eşya (elbise patronları dahil)	552 759	467 398	509 957	1,6	9,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	63 517	112 761	469 203	1,4	316,1

Kaynak: Trademap, Pakistan Verileri

EK-2: Pakistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%) 2024	Değişim (%) 2023-2024
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		71 104 684	50 362 541	56 522 668	100	12,2
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	11 069 933	6 527 208	6 285 850	11,1	-3,7
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	6 040 237	4 831 213	5 611 817	9,9	16,2
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	5 292 728	4 358 569	4 962 378	8,8	13,9
1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	3 855 646	2 942 213	2 930 774	5,2	-0,4
8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	648 310	1 046 916	2 213 483	3,9	111,4
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1 562 709	1 243 053	2 162 296	3,8	74,0
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	1 756 915	1 054 772	1 198 050	2,1	13,6
8703	Otomobiller	1 748 526	829 528	1 157 219	2,0	39,5
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	1 175 087	931 203	974 551	1,7	4,7
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	832 746	876 482	848 682	1,5	-3,2
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	1 963 113	919 692	744 431	1,3	-19,1
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	907 115	680 911	744 323	1,3	9,3
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	891 253	619 228	729 259	1,3	17,8
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	2 198 259	821 561	668 568	1,2	-18,6
1001	Buğday ve mahlut	955 850	841 470	636 657	1,1	-24,3

Kaynak: Trademap, Pakistan Verileri

EK-3: Pakistan'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2022	2023	2024	Pay (%) 2024	Değişim (%) 2023-2024
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		31 175 925	28 950 086	32 460 566	100	12,1
1.	ABD	6 275 021	5 046 317	5 614 623	17,3	11,3
2.	Çin	2 561 413	2 762 635	2 377 244	7,3	-14,0
3.	İngiltere	2 037 900	1 989 329	2 145 854	6,6	7,9
4.	BAE	1 540 873	1 413 370	1 764 399	5,4	24,8
5.	Almanya	1 774 639	1 528 385	1 722 069	5,3	12,7
6.	Hollanda	1 814 865	1 453 680	1 601 252	4,9	10,2
7.	Afganistan	988 922	975 891	1 514 075	4,7	55,1
8.	İspanya	1 404 914	1 425 142	1 471 529	4,5	3,3
9.	İtalya	1 230 341	1 157 282	1 135 015	3,5	-1,9
10.	Bangladeş	849 759	695 365	778 644	2,4	12,0
11.	S. Arabistan	513 958	636 535	734 857	2,3	15,4
12.	Belçika	766 472	682 049	696 707	2,1	2,1
13.	Fransa	537 003	488 226	519 487	1,6	6,4
14.	Malezya	379 594	465 232	515 493	1,6	10,8
15.	Endonezya	155 656	330 490	504 734	1,6	52,7
...	...	...	...	...	...	...
27.	Türkiye	349 817	354 573	241 976	0,75	-31,8

Kaynak: Trademap, Pakistan Verileri

EK-4: Pakistan'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2022	2023	2024	Pay (%) 2024	Değişim (%) 2023-2024
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		71 104 684	50 362 541	56 522 668	100	12,2
1.	Çin	16 343 912	11 777 695	16 003 446	28,3	35,9
2.	BAE	7 943 945	4 855 668	5 663 818	10,0	16,6
3.	S. Arabistan	5 148 536	4 507 282	4 474 049	7,9	-0,7
4.	Katar	4 139 625	3 320 379	3 740 795	6,6	12,7
5.	Endonezya	4 955 306	3 517 481	3 327 322	5,9	-5,4
6.	Kuveyt	3 082 009	1 932 567	1 887 556	3,3	-2,3
7.	ABD	3 117 413	1 670 503	1 593 337	2,8	-4,6
8.	Japonya	1 686 593	1 022 215	1 214 969	2,1	18,9
9.	Umman	971 314	693 245	1 204 795	2,1	73,8
10.	Singapur	877 509	1 120 213	1 202 642	2,1	7,4
11.	İran	848 696	949 972	1 202 286	2,1	26,6
12.	Malezya	1 076 668	773 623	960 041	1,7	24,1
13.	G. Kore	1 302 738	821 353	864 938	1,5	5,3
14.	Tayland	1 452 956	839 510	845 439	1,5	0,7
15.	Almanya	938 790	770 762	711 122	1,3	-7,7
...	...	...	...	...	...	...
32.	Türkiye	468 830	252 611	244 899	0,43	-3,1

Kaynak: Trademap, Pakistan Verileri

EK-5: Türkiye'nin Pakistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%) 2024	Değişim (%) 2023-2024
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		870 074	550 463	918 036	100	66,8
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	118 331	60 676	82 792	9,0	36,4
5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	14 986	10 686	56 949	6,2	432,9
9014	Pusulalar; diğer seyrüsefer alet ve cihazları	30 790	11 547	41 620	4,5	260,4
5202	Pamuk döküntüleri	18 143	7 181	21 257	2,3	196
8451	Dokuma ipliklerin, mensucatın yıkanması, temizlenmesi, kurutulması, ütülenmesi, sarılması, katlanması vb için makinalar	19 954	8 761	17 234	1,9	96,7
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	10 322	10 340	16 406	1,8	58,7
5208	Pamuklu mensucat (ağırlık itibarıyla % 85 veya daha fazla pamuk içerenler)(m2. ağırlığı 200 gr. ı geçmeyenler)	4 744	5 971	12 458	1,4	108,6
8408	Sıkıştırma ile ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	52	29 198	11 217	1,2	-61,6
2513	Sünger taşı, zımpara taşı, tabii korindon, tabii süleyman taşı ve diğer tabii aşındırıcılar	4 882	7 012	10 071	1,1	43,6
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	3 820	2 826	9 207	1,0	225,8
3204	Sentetik organik boyayıcı maddeler, floresanli aydınlatma maddeleri veya lüminofor olarak kullanılan organik ürünler	11 167	9 486	8 827	1,0	-6,9
8904	Römorkörler ve itici gemiler	44 452	0	8 417	0,9	-
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri;vidalar;dişli kutuları volan vb	4 494	7 077	8 255	0,9	16,6
3809	Mensucat, kâğıt, deri vb. için apre veya finisaj müstahzarları, müstahzar haşıl ve apreler, müstahzar merdanlar	9 927	7 504	7 900	0,9	5,3
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	9 214	4 656	6 893	0,8	48,0

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

EK-6: Türkiye'nin Pakistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%) 2024	Değişim (%) 2023-2024
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		432 349	455 501	440 129	100	-3,4
5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibarıyla % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. ı geçenler)	96 517	92 466	70 522	16,0	-23,7
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	22 613	28 729	45 530	10,3	58,5
7801	İşlenmemiş kurşun	3 846	14 250	17 394	4,0	22,1
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	12 217	11 827	15 813	3,6	33,7
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	11 543	14 998	15 111	3,4	0,8
5208	Pamuklu mensucat (ağırlık itibarıyla % 85 veya daha fazla pamuk içerenler)(m2. ağırlığı 200 gr. ı geçmeyenler)	36 238	24 483	14 752	3,4	-39,7
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	1 599	16 313	14 419	3,3	-11,6
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	8 292	8 981	10 704	2,4	19,2
3601	Silah barutu	0	2 511	10 640	2,4	323,7
1703	Şeker ekstraksiyonundan veya rafinajından elde edilen melaslar	2 800	0	10 290	2,3	-
5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	41 311	23 761	9 684	2,2	-59,2
5206	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla % 85 den az pamuk içerenler) (perakende satış için hazırlanmamış)	11 305	6 657	8 217	1,9	23,4
6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	5 954	7 406	8 112	1,8	9,5
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	6 098	8 765	7 578	1,7	-13,5
1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	2 224	24 756	7 424	1,7	-70,0

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri